

UKÄ:s pandemiuppdrag

Uppföljning av konsekvenserna av det nya coronaviruset för högskolans verksamhet

Slutredovisning 1/12 2022

På programmet idag

- Hur har lärosätena hanterat pandemin?
- Hur har pandemin påverkat inflödet till högskolan och genomströmningen?
- Hur har omställningen till distansundervisning fungerat?
- Vad har pandemin lett till för konsekvenser för studie-, arbetsmiljö och hälsa?
- Har digitala examinationer lett till mer fusk?
- Hur ser arbetsmarknaden ut för nyutexaminerade?
- Hur har pandemin påverkat forskningsfinansieringen?

Hur och när?

- Två frågestunder på programmet.
- Frågor ställs i chatten.
- Paus 9.55-10

Publikationer och annan information finns på uppdragets webbplats
Coronaviruset och högskolan (www.uka.se).

Hur har lärosätena hanterat pandemin?

Sofia Berlin Kolm

Lärosätenas hantering av coronapandemin

Undersökningen omfattar två delar:

- 1) En kartläggning av de regerings- och myndighetsbeslut som har haft störst påverkan på lärosätena
- 2) En intervjustudie om åtgärder som lärosätena vidtagit för att hantera de utmaningar som uppstått i samband med coronapandemin.

Regeringsbeslut med stora konsekvenser för lärosätenas verksamhet

- **17 mars 2020:** Regeringen rekommenderar, efter rekommendation från Folkhälsomyndigheten (Fohm), att universitet och högskolor ska gå över till **distansundervisning** från och med den **18 mars 2020**.
- **27 mars 2020:** Regeringen beslutar om förbud mot allmänna sammankomster eller offentliga tillställningar med fler än **50 deltagare**. Förbudet trädde i kraft 29 mars 2020.
- **23 april 2020:** Regeringen föreslår utökning av antalet platser inom högre utbildning (bl.a. sommarkurser).

- **29 maj 2020:** Regeringen följer Fohm:s rekommendation att från den **15 juni 2020** ta bort rekommendationen om distansundervisning.
- **18 september 2020:** Universitets- och högskolerådet (UHR) meddelar att höstens högskoleprov kommer att genomföras den 25 oktober.
- **20 november 2020:** Regeringen fattar beslut om ändring av förordningen om allmänna sammankomster och offentliga tillställningar – från och med den **24 november 2020** är förbjudet att anordna allmänna sammankomster och offentliga tillställningar **med fler än åtta deltagare.**

Omfattande arbete med att ställa om till digital undervisning och examination

- Kreativa anpassningar för att möjliggöra genomförande av såväl teoretiska som praktiska undervisningsmoment.
- Experimenterade med alternativa examinationsformer, såsom digitala salstentamina och hemtentamina.
- Många andra åtgärder, från anpassningar av lokaler till omfattande kommunikationsinsatser.

Inrättande av en krisorganisation

- Hanterar coronarelaterade frågor som haft en omedelbar och akut påverkan på lärosätets verksamhet.
- Har övergripande ansvar för pandemirelaterad information och kommunikation till lärosätets olika verksamheter och målgrupper.
- Krisorganisationen omvandlades till en samordningsgrupp.

”Vi skapade en lösning där studenter kunde komma in och göra sin laboration när de ville, det var öppet dygnet runt 7 dagar i veckan. Då kunde vi hjälpa studenter att undvika rusningstrafik och minska antalet studenter i lokalerna under samma tider”

Hur har pandemin påverkat inflödet till högskolan och genomströmningen?

Fredrik Svensson

Inflödet av studenter till högskolan under pandemin

Ht-19 → ht-20:

- 13 procent fler sökande
- 29 procent fler sökande 19-åringar
- 2 procent fler nybörjare 18 procent fler svenska nybörjare
49 procent färre inresande nybörjare

Ht-20 → ht-21:

- 3 procent fler anmälningar (UHR, anmälningar 16 april)

Snabbare statistik om genomströmning

Mått

Nytt mått

Population

Avhopp →

”direkta avhopp”

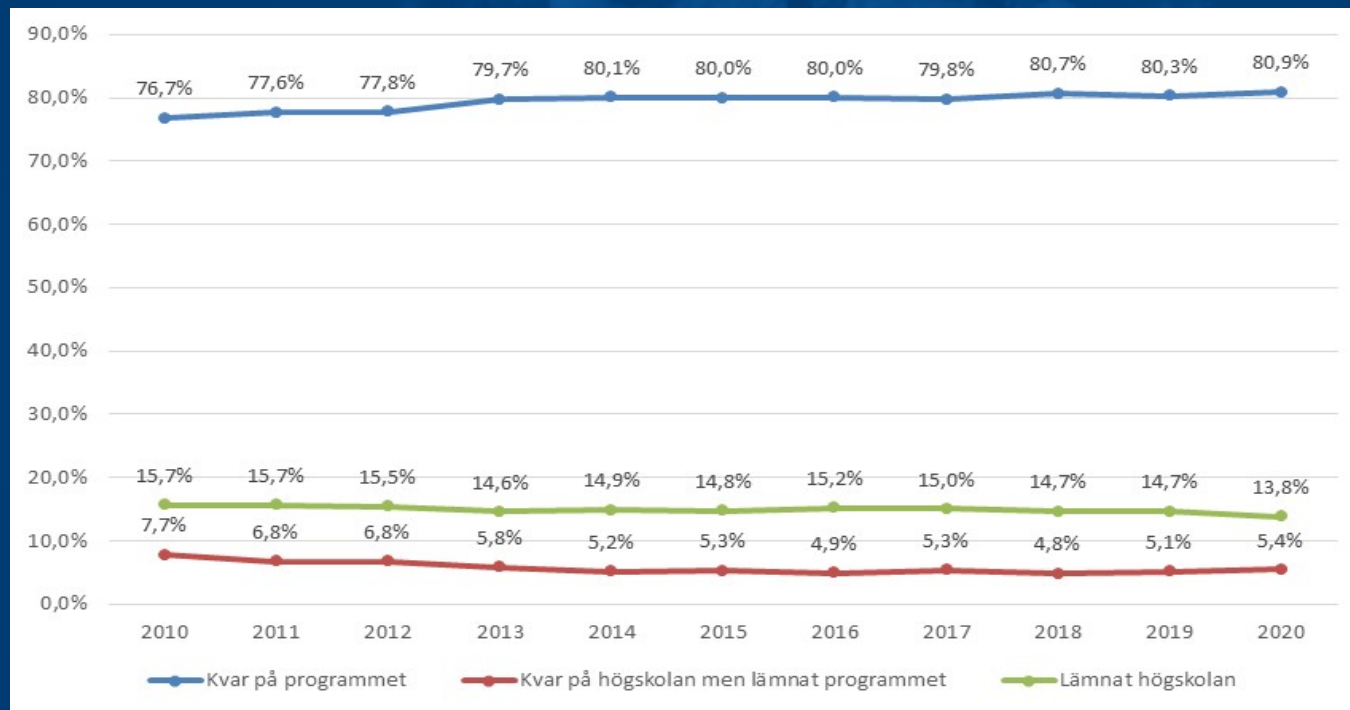
Programnybörjare

Prestationsgrad →
registrerade

”direkt prestationsgrad”

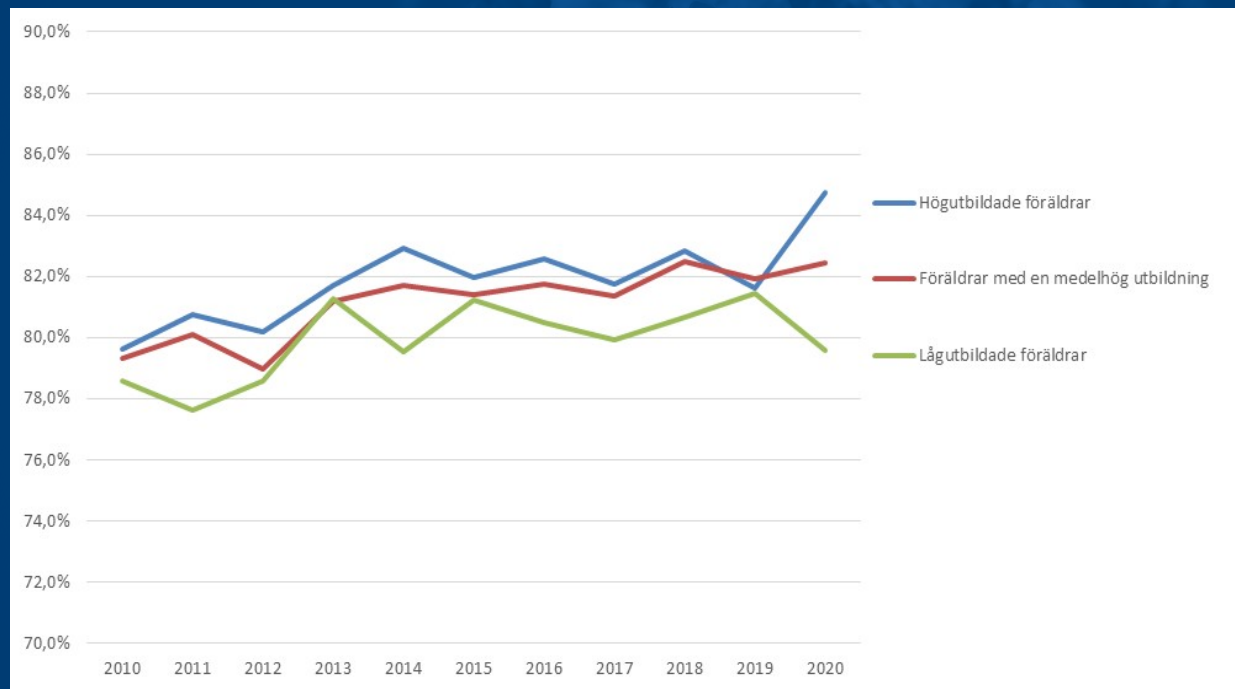
Alla

Direkta avhopp (programnybörjare vårterminen)

Direkta avhopp och social bakgrund

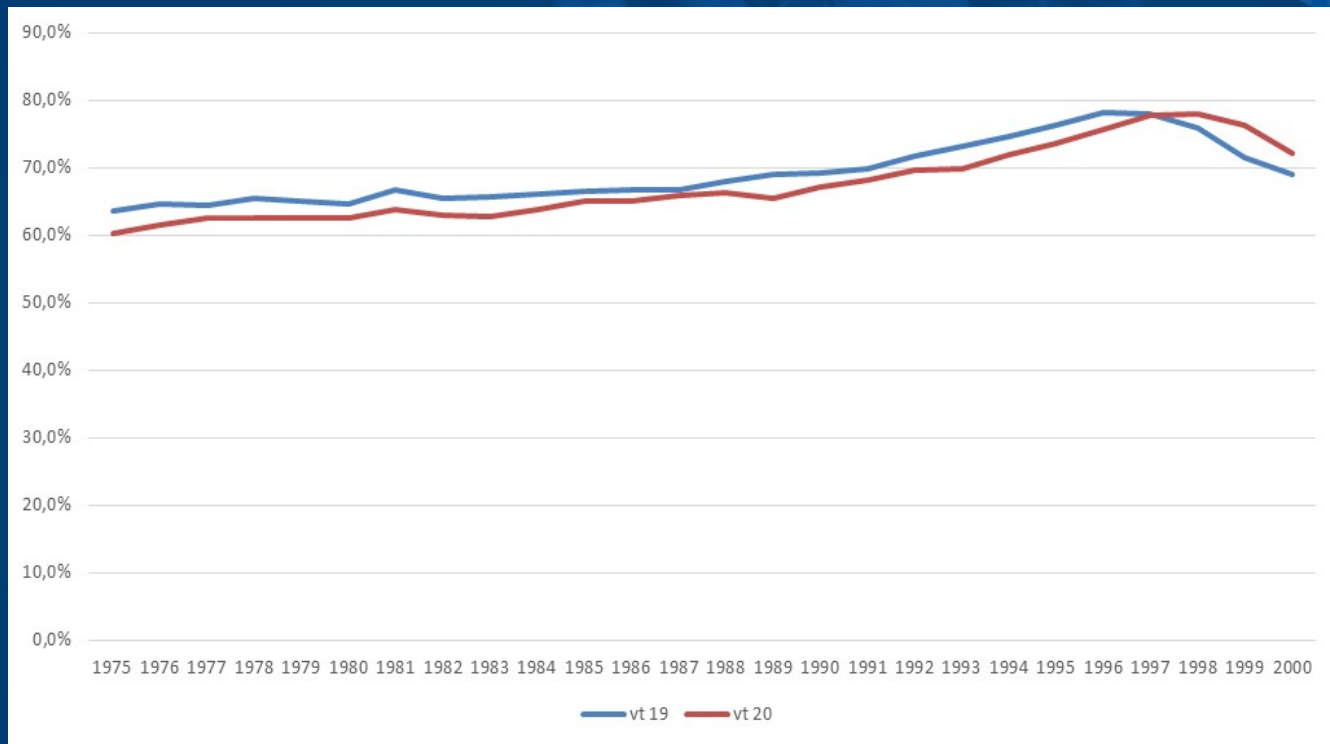
(programnybörjare vårterminen, kvar på programmet visas)

Direkt prestationsgrad

	Före pandemin Vt-2019	Första "pandemiterminen" vt-2020
Män	68,0%	67,3%
Kvinnor	75,1%	73,8%
Totalt	72,3%	71,3%

Direkt prestationsgrad och ålder

Hur har omställningen till distansundervisning fungerat?

Kristina Tegler Jerselius

Materialinsamling och metod

- Förfrågan till samtliga lärosäten om de genomfört undersökningar av pandemins effekter på deras verksamheter.
- Lärosäten som genomfört någon form av undersökning har ombetts inkomma med material om dessa.
- Sammanlagt 22 lärosäten skickade in material
 - 36 enkätundersökningar till studenter och lärare
 - Sju rapporter som bygger på annan form av uppföljning
 - Underlag från sju studentkårer

Resultat i två PM och en rapport

Syfte och frågeställningar

Ge en nationell bild av hur övergången till distansundervisning har upplevts av studenter och lärare.

- Vilka delar av undervisningen och examinationen uppges ha fungerat väl att genomföra digitalt?
- Vilka utmaningar har identifierats i materialet?
- Finns det variationer mellan olika studentgrupper?
- Var finns kunskapsluckor och behov av fördjupade undersökningar?

Några övergripande resultat – vad säger studenterna?

- De flesta studenter är nöjda med övergången till distansundervisning och har haft tekniska förutsättningar att delta. Men interaktionen mellan studenter samt mellan studenter och lärare har försvårats av distansundervisningen, vilket har påverkat många studenters lärande negativt.
- Föreläsningar och seminarier upplevs av studenterna ha fungerat väl att genomföra digitalt. Däremot har praktiska och färdighetstränande undervisningsmoment blivit lidande.

Några övergripande resultat – vad säger studenterna?

- Tillgången till tydlig information om såväl förändringar i undervisningsupplägg som riktlinjer för att minska smittspridning på campus har varit viktig, men upplevts olika.
- En del studenter ser fördelar med distansundervisningen som ger dem en ökad flexibilitet och frihet att själva lägga upp studierna, medan andra har känt oro, stress och bristande studiemotivation.

Några övergripande resultat – vad säger lärarna?

- En majoritet av lärarna uppger att de är nöjda med hur omställningen till distansundervisning har fungerat, men flera framhåller att den snabba omställningen har inneburit en ökad arbetsbörda och stress.
- Distansundervisningen upplevs fungera bäst i mindre grupper, exempelvis vid diskussionsseminarier eller i handledning med enskilda studenter.
- Många praktiska undervisningsmoment har inte gått att genomföra, vilket innebär att studenternas färdighetsträning och möjligheter att uppnå lärandemålen har blivit lidande.

Några övergripande resultat – vad säger lärarna?

- Många lärare upplever att det är svårare att aktivera studenterna och de saknar kontakten med studenterna och möjligheten att läsa av klassrummet och anpassa tempo och innehåll till studentgruppen.
- Distansundervisningen passar inte alla och det finns en oro bland lärarna att nybörjarstudenter, studenter med funktionsnedsättning och studenter som tidigare varit lågpresterande inte ska klara undervisning på distans.

Några övergripande resultat – vad säger lärarna?

- Digitala examinationer har inneburit utmaningar särskilt inom utbildningar där salstentamen har varit den vanligaste examinationsformen. Men övergången till digital examination har också inneburit utveckling.
- Digitaliseringen har drivit på kreativitet och bidragit till ett förnyat fokus på pedagogisk utveckling. Flera lärare efterfrågar möjligheter till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte för att utveckla distansundervisningsformen.

Slutsatser

- **Kommunikation:** den direkta kommunikationen mellan studenter och mellan studenter och lärare har minskat, vilket påverkat studenternas lärande negativt. Detta gäller även doktorander.
- **Kvalitetsarbete:** både lärare och studenter ser behov av att stärka kvaliteten i distansundervisningen. Bland lärare lyfts behov av kompetensutveckling för att bättre kunna utnyttja möjligheterna det digitala formatet.
- **Digital examination:** många lärare efterfrågar stöd att utveckla ändamålsenliga och rättssäkra digitala examinationsformer.

Läs mer om resultaten i rapporten:

”Omställningen till distansundervisning som följd av coronapandemin. En sammanställning av lärosätenas och studentkårernas egna kartläggningar och analyser”

Vad har pandemin lett till för konsekvenser för studenternas studiemiljö och hälsa?

Anna Lundh

Hur var studenternas studiemiljö och hälsa?

Våren 2020: 20-tal undersökningar – 16 lärosäten.

Försämrad studiemiljö för studenterna efter omställningen till distansundervisning.

- Minskade sociala kontakter, ensamhet, isolering och en längtan efter studentlivet.
- Problem med att hålla uppe motivationen och fokus på studierna. Rutiner.
- Arbetsbelastningen ökade inte.
- Ökad flexibilitet, studera effektivare, färre resor, mer material på nätet.

En utmaning att få till en bra studiemiljö – trots tillräckliga tekniska

resurser.

Hur var studenternas studiemiljö och hälsa?

- Ett sämre välbefinnande. Ökad negativ stress och oro.
 - Anpassningen för studenter med funktionsnedsättning har inte hängt med.
 - Få har frågat om den fysiska hälsan.
 - Ergonomi, påverkan långa föreläsningss dagar i zoom och få raster.
- ➡ För många såväl nackdelar som fördelar.

PM "Studenternas studiemiljö och hälsa efter omställningen till distansutbildning vårterminen 2020"

Vad har pandemin lett till för konsekvenser för personalens arbetsmiljö och hälsa?

Erik Kyhlberg

Personalens arbetsmiljö under coronapandemin - observationer från några lärosäten

Metod

- Genomgång av det material som inkommit.
 - Kategorisering av olika teman.
 - Sammanställning - analys.

Underlag

- 21 lärosäten som skickat ut enkäter till personalen under 2020.
- 15 lärosäten som ställt minst en fråga om arbetsmiljön.
- I vissa fall endast tillgång till frågorna, men i de flesta även svar och/eller analys.
- Låg svarsfrekvens?

Sammanställning - teman

- **Arbetsbelastning** – mer tid på undervisning, kommunikation och examinering.
- **Hälsa/välbefinnande** – verkar ha påverkats negativt, men behövs mer undersökning av dessa frågor.
- **Stress** – litet underlag, men indikationer på ökad stress.
- **Teknik** – teknikproblem en utmaning, men bra stöd från arbetsgivare.
- **Arbetsplats/fysisk arbetsmiljö** – negativa konsekvenser, men nöjda med stöd/resurser.

Slutsatser - observationer

- Material varierande och begränsat – inte en heltäckande bild och svårt att göra djupare analyser.
- Arbetsbelastningen och stressen har ökat.
- Hemmaarbete har både negativa och positiva konsekvenser.

Diskussion och frågestund

PAUS 9:55–10:00

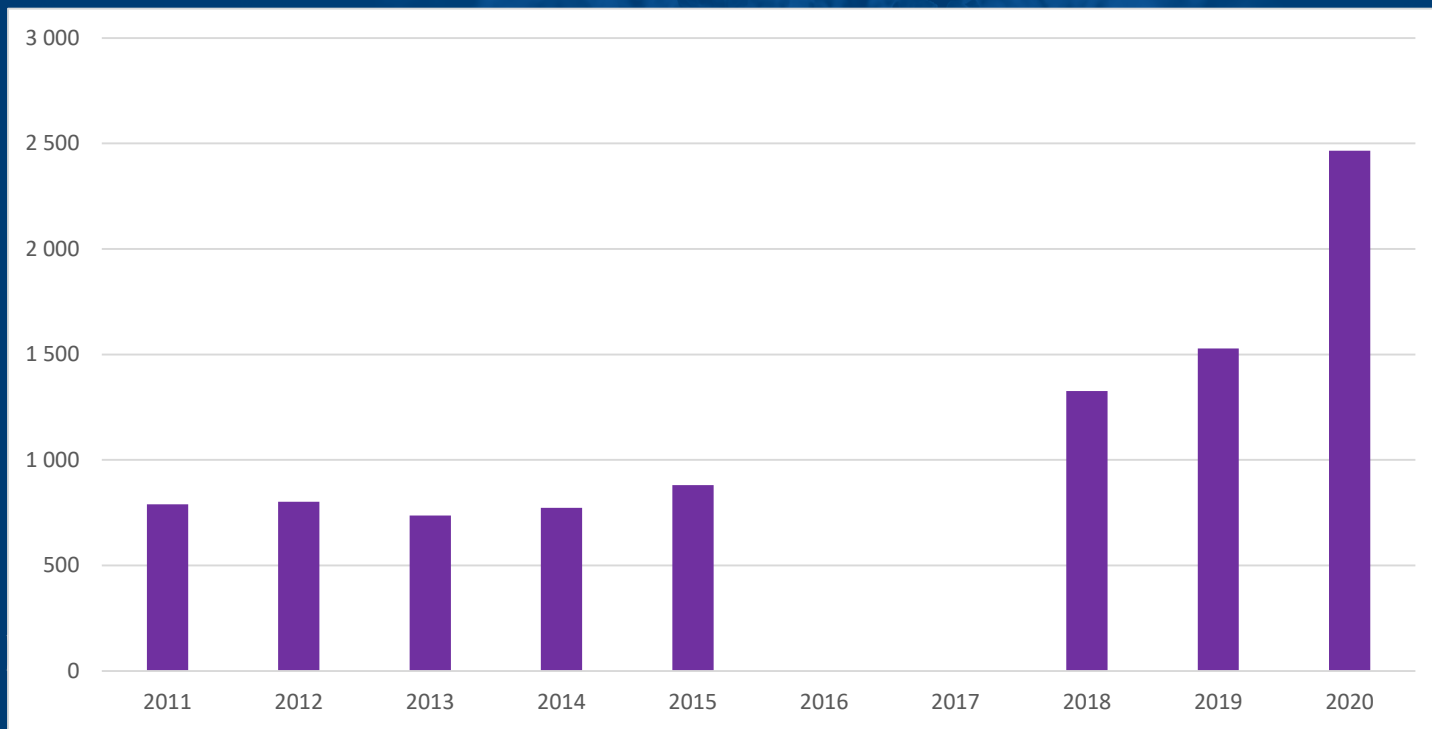
Har digitala examinationer lett till mer fusk?

Stefan Axelsson

INLEDNING

- UKÄ (tidigare Högskoleverket) sedan lång tid redovisat statistik om disciplinförseelser
- Disciplinärenden för år 2019 och 2020
- Coronapandemins påverkan
- Statliga lärosäten och tre större enskilda utbildningsanordnare

MYCKET KRAFTIG ÖKNING AV AVSTÄNGDA OCH VARNADE STUDENTER

GRUNDER FÖR DISCIPLINÅTGÄRDER

- Disciplinärenden delas upp i sex kategorier
- Plagiat vanligaste grunden för en disciplinåtgärd
- Stor ökning för kategorin otillåtet samarbete

PÅFÖLJDER

- 2 034 avstängda (2020)
- 1 208 avstängda (2019)
- 1 057 avstängda (2018)
- 432 varningar (2020)
- 320 varningar (2019)
- 269 varningar (2018)

ÖKNING PÅ GRUND AV CORONA?

- 13 lärosäten stor ökning
- 12 lärosäten ökning
- 8 lärosäten ingen ökning/svårt se ökning pga corona

VARFÖR HAR DISCIPLINÄRENDENA ÖKAT

- Övergång från campusundervisning till distansundervisning
- Övergång till digitala examinationer/hemtentamina från salstentamina
- Information inte tillräckligt tydlig
- Kontrollfunktioner inte effektiva vid examination på distans
- Möjligheten till att fuska ökat lett till ökat fusk
- Fysiska och sociala studiemiljön påverkats (studenterna)

ÅTGÄRDER FÖR ATT MOTVERKA ÖKNINGEN

- Anpassa tentamina för digitala examinationer och hemtentamina
- Förbättra och förtydliga information till studenter och examinatorer om regler och förutsättningar vid examination på distans
- Ta fram effektiva verktyg för digital examination och bättre anpassade system för övervakning av digitala examinationer

Hur ser arbetsmarknaden ut för nyutexaminerade?

Anna Bengtsson

Jämförelse

Bra möjlighet till försörjning:

Hur stor andel av de examinerade tjänade minst 20 000 kronor i månaden?

våren 2020

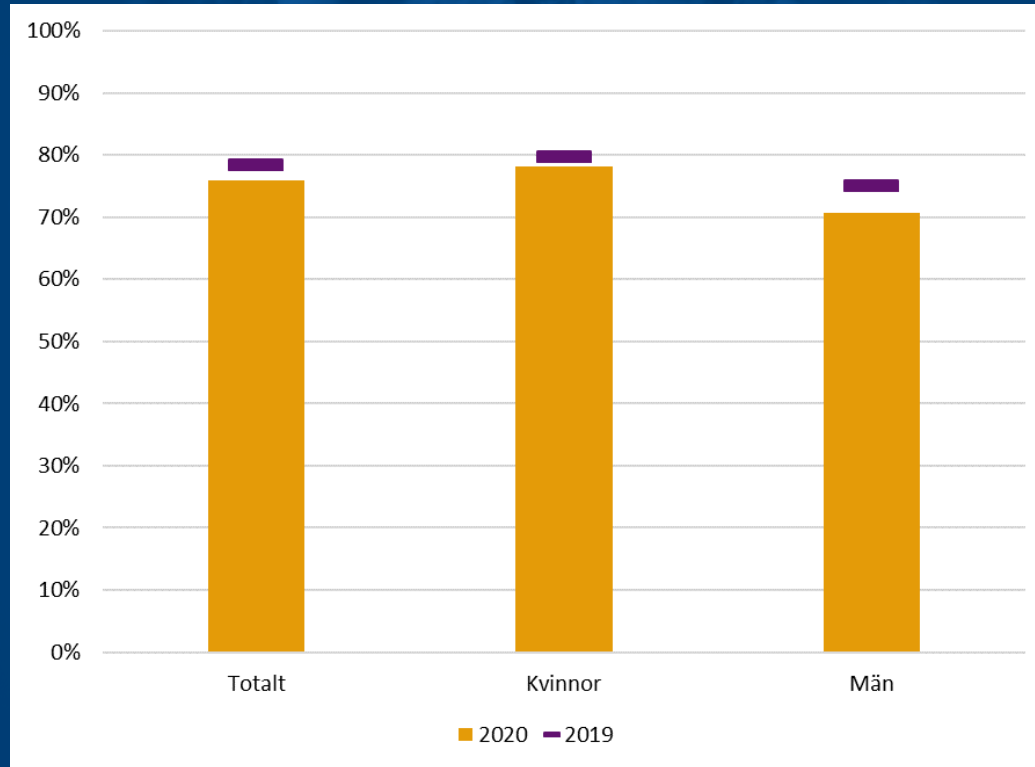
följs upp oktober 2020

våren 2019

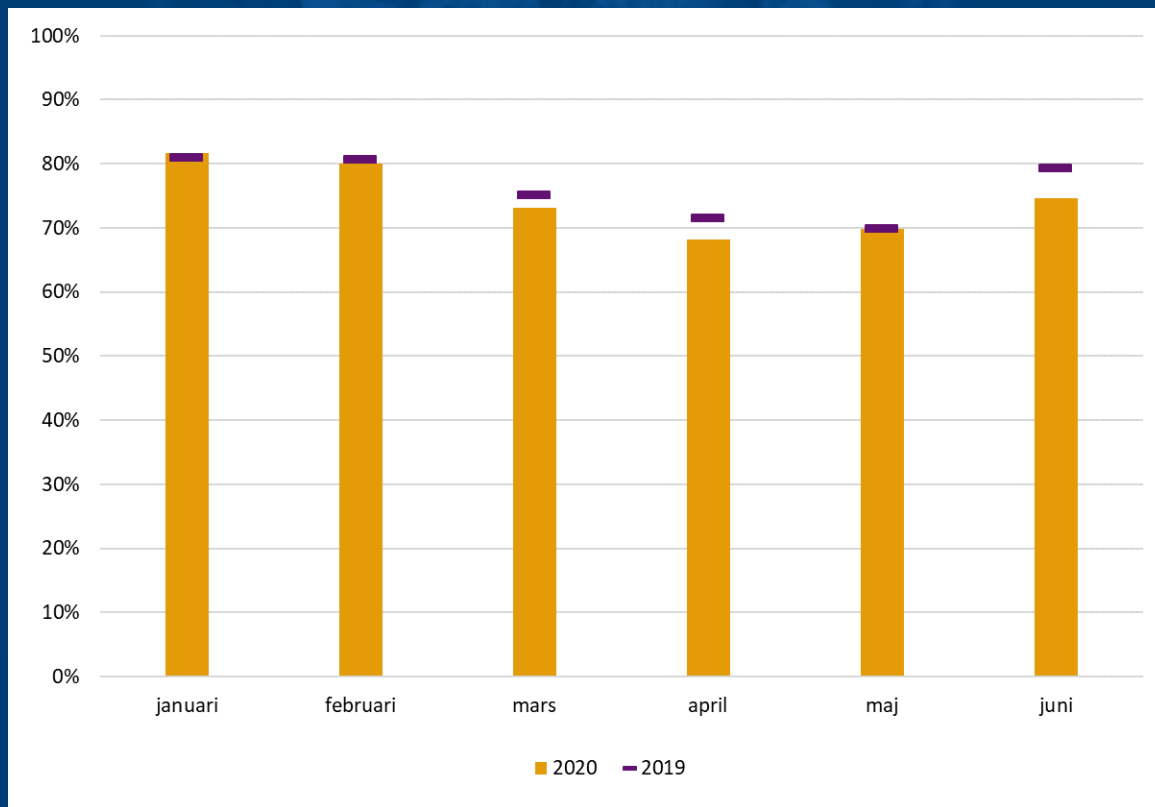

följs upp oktober 2019

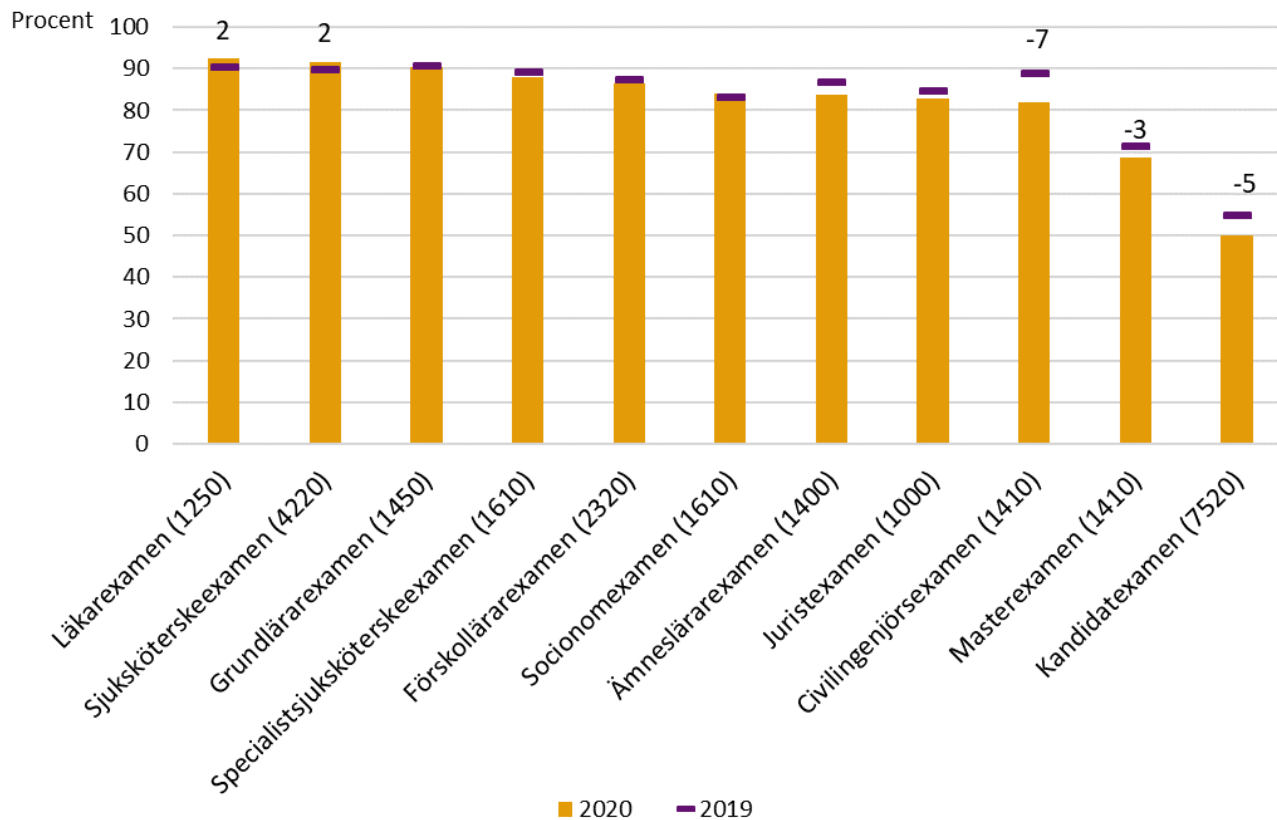
Alla examinerade

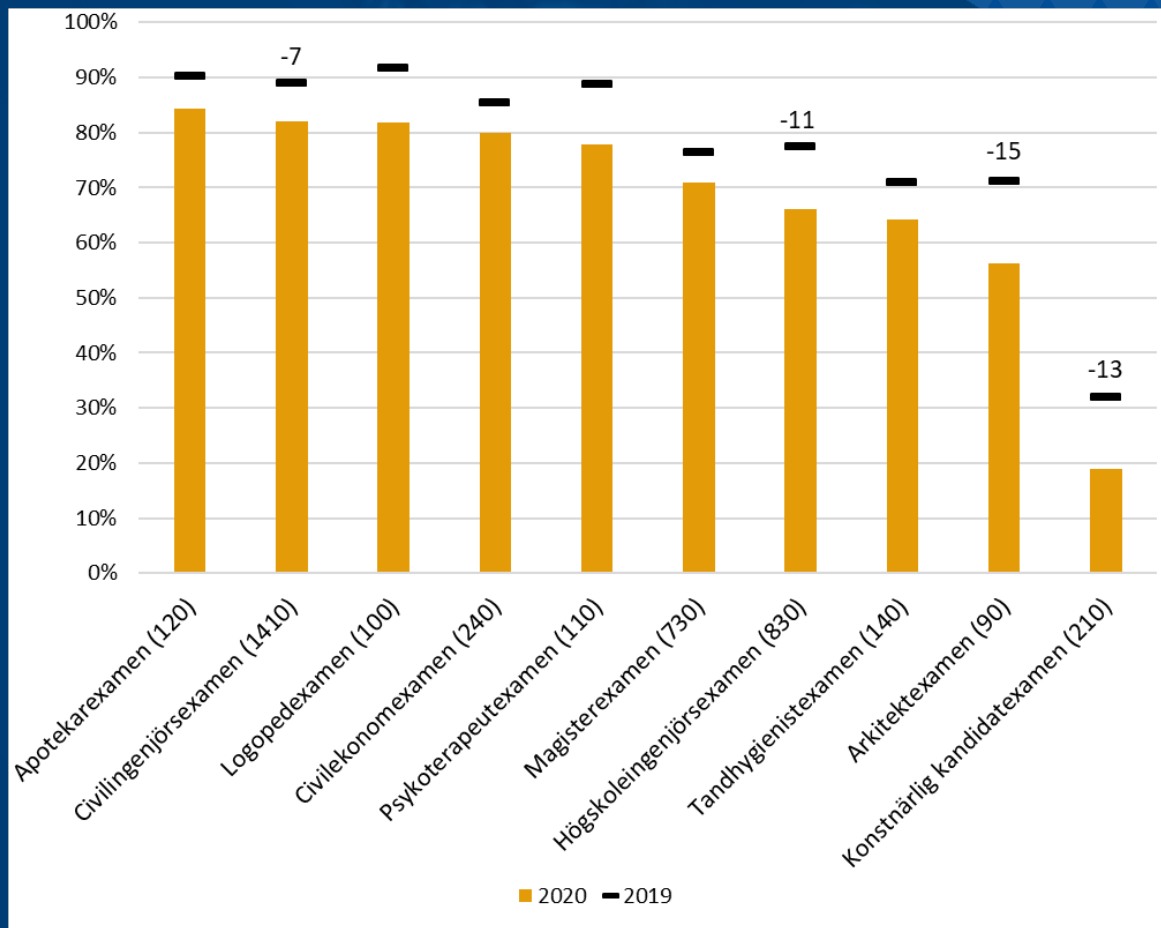
Examinerade per månad

Utbildningar med flest examinerade

Utbildningar med störst nedgångar

Begränsningar

- de som fortsatt studera finns med
- löpande priser
- uppgifter från arbetsgivardeklarationer från Skatteverket: inte löneuppgifter per månad

Hur har pandemin påverkat forskningsfinansieringen?

Johan Gribbe

Pandemin och forskningsfinansieringen

- En stor del av forskningsfinansieringen kommer från olika allmännyttiga stiftelser och privata organisationer utan vinstsyfte.
- Aktieutdelningarna minskade kraftigt under 2020.
- Osäkerhet om hur pandemin påverkat omfattningen och inriktningen på den privata forskningsfinansieringen.
- Intervjuundersökning
- Rapport publicerades i mars 2021. Den finns att läsa på UKÄ:s hemsida.

Intervjuer med femton organisationer

Privata och offentliga stiftelser:

- Wallenbergstiftelserna, Torsten Söderbergs stiftelse, Ragnar Söderbergs stiftelse, Familjen Kamprads stiftelse, Familjen Erling-Perssons stiftelse, Kempestiftelserna, Wenner-Gren stiftelserna, Olle Engkvists stiftelse, Riksbankens jubileumsfond
- Stiftelsen för strategisk forskning (SSF), Mistra och KK-stiftelsen

Insamlingsorganisationer:

- Cancerfonden, Svenska sällskapet för medicinsk forskning, Hjärt-lungfonden

Tillfälligt minskad finansiering

- De flesta stiftelser uppger att deras möjligheter att bevilja finansiering till nya projekt under 2020 och 2021 inte har påverkats av pandemin.
- Inte heller har forskning behövt ställas in till följd av indragen finansiering.
- Två viktiga undantag - Wallenbergstiftelserna och Kempestiftelserna.
- Tillfälligt minskad finansiering – men påverkan under flera år.
- Ingen negativ effekt på insamlingsstiftelsernas verksamhet.
- Osäkerhet om ekonomin och börsutvecklingen i spåren av coronapandemin.

Vad är nästa steg?

Tema Grundläggande projekt

- Aktiviteten på campus före, under och efter pandemin.

Tema Studie- och arbetsmiljö

- Enkätundersökningar riktade till studenter och doktorander.

Tema Utbildningskvalitet

- Övergången till distansundervisning och effekter på undervisning och examination.
- Pandemin och konsekvenser för verksamhetsförlagd utbildning.
- Hur pandemin har påverkat forskarutbildningen.
- Pandemins effekter på utbildningar med praktiska utbildningsmoment.

Tema Forskning

- Konsekvenser av pandemin på nationella forskningsinfrastrukturer.
- Snabbstudien Forskare om konsekvenser av pandemin på forskningen.
- Konsekvenser av pandemin på rekryteringen av doktorander och meriteringsanställda.

Tema Rättssäkerhet

- Överklagade antagningsärenden till Överklagandenämnden för högskolan under pandemin.

Tema Mobilitet och internationalisering.

Tema Arbetsmarknad.

Diskussion och frågestund

Tack!